

Spanyolország a ceutai incidens után

A ceutai migráns invázióknak több tanulsága van. A legfontosabb, hogy ha egy kormány tudatosan épít politikát a tömeges bevándorlásra, akkor ne lepődjön meg, ha tömegek jelennek meg a határainál. Ha pedig olyan országtól teszi függővé a határok védelmét, amely eltörölné azokat, mert ácsingózik a kérdéses területre, akkor azon sem szabad meglepődni, ha olykor nem teljes lelkesedéssel lép fel annak védelmében. A július 30-i migráns invázióhoz kellett a marokkói hatóságok legalább tudatos passzivitása, ahogyan a spanyol hatóságok mulasztása is. A krízis nem ért véget. A spanyol, így európai határokon áttörő 80.000 illegális migránsból közel 10.000 maradt Ceutában, akiknek ellátása és jelenléte komoly problémát és további politikai vitákat okoz az ibériai országban. A spanyol belpolitikában két értelmezési keret csap össze. A kormányzati üzenetek szerint az embercsempész maffiák a felelősek, illetve végső soron a „nemzetközi reakció” jobboldal összeesküvéséről van szó, hogy meggyengítsék a baloldali kormányt, míg az ellenzék Pedro Sánchez miniszterelnöknön kéri számon az elhibázott migrációs politikát, a Marokkóval szembeni kiszolgáltatottságot, valamint az ország területi egységének megvédésére irányuló határozott szándék hiányát. Az európai intézmények eközben Spanyolország és Marokkó gyors és hatékony fellépését méltatják, miközben Marokkó szerepéről még Spanyolország szövetségesei is hallgatnak.

Mi történt Ceután?

Július 30-án, csütörtökön a Marokkói Királyság területéről példátlanul nagy számú illegális migráns tört be Ceutába, spanyol, ezzel együtt pedig európai területre. Az első becslések kb. 50 000 migránsról szóltak, de a spanyol hatóságok újabban már közel 80.000 emberről beszélnek (*megj.: nemcsak Marokkóból, de más észak-afrikai és közel-keleti országokból is érkeztek*). Ez önmagában is óriási szám, de különösen az Ceuta 84.000 fős lakosságához viszonyítva. A spanyol hatóságok több, mint száz halálos áldozatról beszélnek. A belépő illegális migránsok nagyrésze munkaképeskorú férfi volt, de érkeztek családok és többszáz kiskorú is (*megj.: ennek külön politikai jelentősége is lesz*). A spanyol és a marokkói hatóságok fellépése nyomán, illetve miután látták az érkező illegális migránsok, hogy ellátásra, juttatásokra nem számíthatnak, a tömeg nagyrésze visszatért Marokkóba. A spanyol hatóságok becslései szerint akár tízezren is maradhettek Ceután, akik közül ezer körülire tehető azok száma, akik még nem érték el a nagykorúságot, így törvényesen nem lehet őket visszatoloncolni.

Az első napok káoszában fosztogatások, zavargások is előfordultak, nem egy boltot, raktárat katonákkal kellett védeni. A helyszínen készített interjúkban több migráns a kamerák előtt is elismerte, hogy Marokkóban súlyos bűncselekményeket követtek el, és kijelentették, hogy az ország szigorú büntető igazságszolgáltatási rendszere elől menekülnek. Néhányan korábban már vándoroltak ki más EU-országokba – vagy akár magába Spanyolországba is –, ahonnan bűncselekmény elkövetése miatt kiutasították őket.

A spanyol hatóságokat láthatóan váratlanul érte a betörés, lassan reagáltak. A helyi lakosság általános véleménye szerint a spanyol hatóságok magukra hagyták őket. A migránsbetörés másnapján Pedro Sánchez miniszterelnök az autonóm városba látogatott a krízis felszámolásának koordinálására, ahol több száz hangos ellentüntető várta. A miniszterelnök értékelése szerint „migrációs válságról” van szó, amelynek keretében „megsértették Spanyolország területi integritását”, amiért az embercsempész maffiák felelősek. Beszért arról, hogy az illegális határátlépést megelőző időszakban aktív közösségi médiás tevékenységet észleltek, amelyek arra buzdítottak, hogy új, kedvezőbb jogi elbírálás miatt érdemes

megindulni Spanyolország irányába. (Megj.: a spanyol Legfelsőbb Bíróság június 29-i döntésére utalt, amely kimondja, a tengeren érkező illegális belépőket nem lehet sommás eljárásban visszafordítani.) Emellett a baloldali miniszterelnök megvádolta a „nemzetközi reakciós erőket”, azaz a migrációellenes nemzetközi jobboldalt, azzal, hogy szítja az illegális bevándorlás körüli feszültséget. Sánchez megköszönte Marokkónak a hatékony együttműködést, annak felelősségére sem ő, sem más szocialista kormánytag nem tért ki. Pedro Sánchez a ceutai látogatást követően a maga részéről lényegében lezártnak nyilvánította az ügyet, közösségi médiás felületein megosztotta kedvenc nyári slágereit, majd megkezdte egyhónapos szabadságát.

Mindeközben Ceután továbbra sem állt helyre a rend, az ott maradt több ezer migráns ellátása azóta sem megoldott, sokan az utcán és a város környékén töltik a napjaikat, folyamatosak a randalírozások. A város nem rendelkezik megfelelő infrastruktúrával ekkora tömeg ellátására, az átmeneti szállások és ellátóegységek kialakítása folyamatos. A spanyol hatóságok megkezdték tengeri akadályok kiépítését a további illegális migrációs mozgások feltartóztatására. Augusztus 10-én pedig a több ezer ceutai vonult utcára, hogy megoldást követeljenek a kormánytól a kialakult válsághelyzetre. Ceuta elnöke, Juan José Rivas (PP) jól foglalta össze a mostani ceutai történések lényegét: „Ez nem egy szokásos migrációs krízis. A területi integritásunkat kérdőjelezték meg, Ceutáét, Spanyolországét, Európáét. A biztonságunk egy olyan harmadik ország, Marokkó kezében van, amely nem ismeri el a szuverenitásunkat.” Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke eközben méltatta a spanyol és a marokkói hatóságok gyors és hatékony fellépését a súlyosbodó helyzet feltartóztatásában.

Ceutáról és a spanyol-marokkói kapcsolatokról

Noha Marokkó felelősségét a politikai szereplők közül szinte csak a spanyol ellenzék feszegeti – sem a spanyol kormányzat, sem európai vagy az amerikai kormány – abban elemzői konszenzus mutatkozik, hogy a július 30-i ceutai migráns invázióhoz szükség volt legalább a marokkói hatóságok passzivitására. A marokkói motivációk megértéséhez szükséges visszatekinteni a múltba.

Ceuta és Melilla két úgynevezett spanyol enklávé, területi beékelődés az afrikai kontinensen, Marokkó határán. A két város szárazföldi határai Spanyolország, egyben Európa egyetlen afrikai szárazföldi határai. A két városra speciális szabályokat állapít meg a Schengeni egyezmény, az oda illegálisan belépők nem mozoghatnak szabadon automatikusan a schengeni térségben. Ceuta stratégiai pont a Gibraltári-szoros ellenőrzésében. Fontos leszögezni, hogy nem gyarmatokról beszélünk, a nemzetközi jog sem sorolja ezeket a területeket gyarmati státuszba. A spanyol jelenlét majd félévezredre nyúlik vissza a területen. Ceutát először a portugálok foglalták el 1415-ben, majd spanyol kézbe került, amikor a portugál korona II. Fülöp spanyol királyra szállt. Melillát pedig 1497-ben foglalta el a Kasztíliai Királyság. Ekkor egységes marokkói állam még nem létezett. A két város az 1912-1956 között fennálló spanyol protektorátustól is külön állt, nem vált annak részévé. Jelenleg mindkét város autonómiát élvez Spanyolországon belül, önálló kormányzattal. Kevésbé ismert, hogy a két városon kívül a marokkói partoknál még két szigetcsoporthoz és egy sziklasziget is spanyol fennhatóság alatt van.

Marokkó azonban szívesebben látná saját fennhatósága alatt az afrikai spanyol területeket, és erre folyamatosan tesz indirekt és direkt utalásokat, ahogyan azt a napokban tette a marokkói igazságügyi miniszter is. Korántsem ismeretlen a Spanyolország kárára elkövetett marokkói területi expanzió. Erre példa az 1975-ös „Zöld Menetelés”, amikor Franco tábornok agóniáját és Spanyolország bénultságát kihasználva, Marokkó (valamint az USA) támogatásával 350.000 ember vonult be az akkori spanyol protektorátusra, Spanyol-Szaharába (ma Nyugat-Szahara), és de facto marokkói uralma alá vonták a

területet. Azt a területet, amelynek függetlenségéért ez idő tájt a szocialista gyökerű, az akkor szovjet érdekkörbe tartozó Algéria által támogatott *Polisario Front* is küzdött. Az ENSZ elismerte az előbb a spanyol majd a marokói megszállás ellen küzdő Polisario Frontot a szahari nép képviselőjének, amely 1991-ben tűzszünet kötött Marokkóval. A megállapodás része a szaharai nép önrendelkezésének biztosítása, azaz népszavazáson dönthetnének a terület sorsáról. A népszavazás megszervezésére ENSZ missziót hoztak létre (MINURSO), de népszavazást azóta se tartottak.

Nyugat-Szaharával kapcsolatban lényeges változást eredményezett, hogy 2020-ban az első Trump elnökség végén az Egyesült Államok elismerte Marokkó fennhatóságát a terület felett, cserébe azért, hogy az észak-afrikai királyság aláírja az Ábrahám-megállapodást és rendezze kapcsolatait Izraellel. Spanyolország Nyugat-Szahara tekintetében hagyományosan az ENSZ által támogatott, népszavazáson alapuló rendezés mellett állt ki, mindeközben pedig egyensúlyozni próbált a számára két stratégiai partner, de egymással rivalizáló Marokkó és Algéria között. Előbbi többek között a migrációs nyomás feltartóztatása miatt kiemelten fontos a spanyoloknak, ezért szerteágazó biztonsági, rendőri, fejlesztési együttműködést alakítottak ki annak érdekében, hogy Marokkó megakadályozza, feltartóztassa a spanyol határok felé tartó migrációs mozgásokat. *(Megj.: leszámítva ezeket a kirívó eseteket, az együttműködés a hét-köznapiakban hatékonynak mondható.)* Algéria pedig Spanyolország legfontosabb földgázellátója két vezetékkel, de emellett is fontos eleme a spanyol Afrika-politikának, amelyre a Sánchez kormányzat külön nagy hangsúlyt fektet.

A spanyol-marokkói kapcsolatokat mindig is feszültté tette Marokkó Ceutával és Melillával kapcsolatos attitűdje. A marokkói hatóságok például provokációnak tartják a spanyol királyi látogatásokat a két városba, annak ellenére, hogy a két uralkodócsalád között egyébként jó viszony van. Spanyol király utoljára 2007-ben látogatott Ceutára, ami akkor is komoly diplomáciai szóváltáshoz vezetett. Marokkó ráadásul folyamatosan teszteli a spanyol hatóságokat, amelyre a spanyolok a kormány színezetétől függően eltérően reagálnak. 2002-ben a marokkói partok mellett található, spanyol fennhatóság alatt álló lakatlan Petrezselyem szigetet marokkói katonák szállták meg, amire az akkori néppárti José María Aznar vezette kormány határozott választ adott és katonai erővel helyreállította a spanyol szuverenitást a szigeten.

Marokkó alkalmazkodott az új időkhez. 2021-ben már egy jól kiforrott, közel tízezer főt számláló „migráns inváziót zúdított” Ceutára és Melillára. A marokkói hatóságok nemcsak nem tartóztatták fel a tömeget, hanem egyes feltételezések szerint szervezték is azt, válaszul arra, hogy egy hónappal korábban Pedro Sánchez kormánya engedélyezte a Marokkó által ellenséggént kezelt *Polisario Front* egyik vezetőjének spanyolországi gyógykezelését, amit a déli szomszéd provokációnak tekintett. Akkor a Sánchez-kormányzat, hogy pacifikálja a marokkói-spanyol kapcsolatokat olyan lépésre szánta el magát, amely nemcsak felforgatta a három ország, Marokkó-Spanyolország-Algéria kapcsolatában kialakított egyensúlyt, de a szükségesnél nagyobb kedvezménynek tűnhet sokak számára Marokkó irányába. 2022-ben Pedro Sánchez – kemény belpolitikai kritikáktól övezve – megváltoztatta a Nyugat-Szaharával kapcsolatos addigi spanyol álláspontot, hogy támogassa Marokkó autonómia tervét, amelyet „komolyabbnak és realisabbnak tart”. A döntés illeszkedett az USA kapcsolódó álláspontjához, de évekre mélypontra sodorta a spanyol kapcsolatokat Algériával, az ország egyik legfontosabb földgázbeszállítójával. Sok spanyol ellenzéki megszólalás összefüggést vél felfedezni Sánchez engedménye és aközött, hogy az utóbbi években felgyorsult a spanyol állampolgárságok kiadása marokkói igénylők számára, illetve aközött, hogy a spanyol miniszterelnök, védelmi és belügyminiszterek mobiltelefonjai a Pegazus megfigyelő programmal való fertőzöttséget fedeztek fel, ami mögött marokkói akciót sejtene, és ami miatt feltételezések szerint a miniszterelnök zsarolható lehet. Hangsúlyozandó, hogy ezen állítások nem bizonyítottak, de rendszeresen fordulnak elő a spanyol belpolitikai megszólalásokban.

A július 30-i ceutai invázió kiváltó okai

Ha a legújabb, minden eddiginél nagyobb méretű ceutai migránsbetörés kiváltó okait keressük, akkor alapvetően három körülmény körvonalazódik: a tudatos, migrációt támogató spanyol politika következményei, egy bírósági határozat és egy diplomáciai esemény.

- A) **„Migrációs mágneses hatás”**: A baloldali Pedro Sánchez kormánya kifejezetten támogató a migráció tekintetében, ez az attitűd végigvonult az elmúlt nyolcéves kormányzati munkán Spanyolországban. Ez nemcsak a migrációt támogató nyilatkozatokban és gesztusokban nyilvánult meg, de a jogalkotásban is: egyszerűsítették a tartózkodási engedélyek megszerzésének feltételeit, sőt több körben hirdettek legalizációs lehetőséget illegális migránsok számára. A legutóbbi ilyen eljárás még folyamatban van, amelynek keretében a tervezetthez képest több mint dupla annyi, 1,2 millió legalizációs kérelmet nyújtottak be a spanyol hatóságoknak. Sőt, a kormány felgyorsította az állampolgárságok megadását is. Még soha nem ítélték meg annyi állampolgárságot Spanyolországban, mint 2025 folyamán, 300.000-t, ami 18%-kal több, mint 2024-ben, és háromszor több mint Pedro Sánchez kormányra kerülésekor. A tavaly kiadott állampolgárságok felét Latin-Amerikából érkezők kapták, de származási ország szerint Marokkó áll az élen. Széles körben terjedt el tehát Spanyolországról az a kép, hogy az egyik legkedvezőbb belépési pont Európába (pl.: a Kanári-szigeteken keresztül) az Afrikából, Közel-Keletről érkező migránsok számára.
- B) **Bírósági határozat**: A spanyol Legfelsőbb Bíróság június 29-én hozott határozatának értelmében nem lehet visszafordítani az olyan határátlépőket, akik a vízen keresztül érkeznek az országba. A bíróság indokolása szerint ezekben az esetekben a határátlépő nem valamely határvédelmi infrastruktúra ellenére érkezik az országba. Az új bírósági gyakorlatra vonatkozó hírek feltűnően gyorsan terjedtek a közösségi hálón, amely sokakat késztetett arra, hogy Ceuta felé induljanak. Emiatt is erős a gyanú, hogy hibrid támadásról beszélhetünk. Ennek kapcsán az Európai Bizottság arra szólította fel a Metát, és a TikTokot, hogy működjenek együtt az ehhez hasonló tartalmak kontrolljában.
- C) **Marokkói válasz**: Ahogy azt a 2021-es eset is mutatta, Marokkó képes arra, hogy migráns tömegek Spanyolországra eresztésével fejezze ki nemtetszését valamely spanyol lépés kapcsán. Abban pedig egyetértés mutatkozik az elemzők között is, hogy Marokkó minimum passzivitása nélkül, ekkora migránsáradat nem tudott volna átjutni spanyol területekre. Éppen ez a spanyol-marokkói biztonsági együttműködés lényege, hogy az észak-afrikai királyság mindent megtesz annak érdekében, hogy az illegális bevándorlók el se juthassanak a határig. Most nem így történt. A marokkóiak rosszallását Pedro Sánchez július 20-i algériai látogatása válthatta ki. A spanyol miniszterelnök hosszas diplomáciai munkával előkészített látogatásának célja az volt, hogy rendezze a Nyugat-Szahara ügyében Marokkó javára megváltoztatott spanyol álláspont miatti fagyos viszonyt Algériával. Az Abdel-Madzsids Tebbun elnökkel folytatott találkozón fontos kétoldalú megállapodásokat írtak alá például az Algériából Spanyolországba érkező gázimport mennyiségének növeléséről, zöldhidrogénnel és más megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos együttműködésről, illetve előirányoztak egy magasszintű kétoldalú találkozót is októberre, ipari, biztonsági együttműködésekről. Ez Marokkónak nem volt ínyére.

Kérdés, hogy Marokkó aktív részese volt-e a tömegek szervezésének, mindenesetre az, hogy ne tűnt volna fel a hatóságoknak, hogy ekkora sokaság tart a határ felé, az nehezen hihető. Érdekes körülmény, hogy Marokkó felelősségét a spanyol ellenzéken kívül más nem, vagy csak nagyon indirekt módon fessegeti. A krízis után megszólaló nemzetközi szereplők közül sem az USA, sem Izrael, de a rendkívüli

tanácsülés összehívását kezdeményező 22 állam- és kormányfő által aláírt levél sem tesz említést Marokkó szerepéről. Igaz, eleve szívélyesebbek az Egyesült Államok és Izrael politikai kapcsolatai Marokkóval, mint a mostani spanyol baloldali vezetéssel. A spanyol kormány, illetve az európai intézmények Marokkónak a „rend helyreállításában” játszott szerepét emelik ki.

A krízist követő spanyol belpolitikai törésvonalak

A spanyol belpolitikára tekintve – ahol jövőre esedékes a parlamenti választás – a ceutai incidens után két narratíva verseng egymással. Az egyik a kormányé, amely egyre inkább a migrációellenes „nemzetközi reakció” erők aknamunkájaként igyekszik beállítani a ceutai eseményeket, míg az ellenzéki erők a kormány felelősségét, Pedro Sánchez Marokkóval szembeni lekötöttségének/zsarolhatóságának gyanúját, valamint annak szükségességét helyezi középpontba, hogy határozott lépésekre van szükség a határok és az ország területi integritásának védelmében.

A) Kormányzati narratíva

Gondolhat bárki-bármit a spanyol miniszterelnökről, de azt nehéz kétségbe vonni, hogy tehetséges politikus, nem véletlenül Európa egyik legrégebben hivatalban lévő miniszterelnöke. Egyik erőssége a számára kellemetlen politikai helyzetek kommunikációs átkeretezése és a felelősség hárítása. Most is ezzel próbálkozik *(megj.: egyelőre visszafogott sikerrel)*. A Sánchez-kormány ezért próbálja minden erővel teleni a figyelmet magáról az invázióról, a kormányzati felelősségről *(megj.: migrációt támogató kormányzati politika; gesztusok Marokkónak; figyelmeztettek-e a spanyol szolgálatok, s ha igen a kormány figyelembe vette-e azokat)* és elérni legalább azt, hogy a vita fókusza helyeződjön át a kormányzat számára kedvezőbb mederbe *(pl.: fiatalok migránsok elosztása a tartományok között)*.

Ebben két csapásirány figyelhető meg kormányzati részről: 1) a migrációellenes „nemzetközi reakció” erők összeesküvése; 2) a kiskorú illegális migránsok tartományok közötti szétosztásával a Néppárton belüli, valamint a jobboldali erők, a Néppárt és a VOX közötti konfliktusok generálása.

- 1) **A „nemzetközi reakció erők összeesküvése”:** Spanyol kormányzati szereplők, baloldali véleményformálók (pl.: Javier Bardem), nemzetközi baloldali szereplők (pl.: Gustavo Petro, leköszönt baloldali kolumbiai elnök) is megfogalmazták azt a vádat, hogy az invázió a „nemzetközi reakció” jobboldali erők akciója volt, annak érdekében, hogy meggyengítsék a spanyol baloldali kormányt a jövőre esedékes választások előtt. *(Megj.: az pedig egyértelmű a felépített narratívából, hogy ezeknek a „nemzetközi reakció erőknek” az ellenzéki Néppárt, de különösen a VOX a helyi meghosszabbított karjaik.)* Ennek valóság alapját nehéz bizonyítani, az viszont igaz, hogy a Pedro Sánchez vezette kormány által is alakított nemzeti és nemzetközi kontextusban még koherensnek is tűnhet ez a narratíva, amit a különböző nemzetközi reakciók még erősítettek is.

Ezt a benyomást erősítették az inváziót követően Izrael és főleg a Trump-adminisztráció ironikus reakciói. Trump elnök elkerülendő példaként állította a spanyol kormányt, „annak elhibázott baloldali migrációs politikáját”, aminek következménye a ceutai krízis, amelynek képeit a félidős kampányban is használni fogják majd. A spanyol demokrácia történetében talán még sosem voltak olyan mélyponton Spanyolország politikai kapcsolatai az USA-val és Izraellel, mint most, a Trump-Sánchez-Netanyahu érában. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy Sánchez tudatosan pozicionálta magát a Trump által megszemélyesített új jobboldallal szembeni progresszív ellenállás egyik utolsó bástyájaként. Ezért is ment szembe látványosan az amerikai elnökkel a NATO

költségvállalás kérdésében és tagadta meg az USA-nak, hogy az iráni műveletekhez a spanyol területeken található támaszpontokat is használják. Izraelnek pedig a Sánchez kormányzat a leghangosabb EU-n belüli kritikusa. Megjegyzendő, hogy a Trump-adminisztrációval és Izraellel szembeni kritikus spanyol kormányzati attitűdnek a spanyol társadalom széles rétegeiben van pozitív fogadtatása (*megj.: palesztin zászlókkal vannak tele a spanyol lakások erkélyei*). Ezt az ellenségképet „nemzetközi reakciós erők” címszóval tudatosan építik is a kormányzathoz közel álló médiában.

A belpolitikai hasznok ellenére nemzetközi téren viszont most látszik ennek a rossz viszonynak a veszélyei Spanyolország számára. Különösen úgy, hogy az USA számára cseppet sem tűnik egyértelműnek, hogy a spanyol érdekek támogatása megelőzi a marokkói érdekek támogatását. Nemcsak azért, mert VI. Mohammed nemrég Donald Trumpról nevezte el a Nyugat-Szaharába tartó új 1000 km-es utat, de Marokkó volt az első ország, amely elismerte az Egyesült Államok függetlenségét, az első afrikai ország, amellyel az USA szabadkereskedelmi megállapodást kötött, szoros a katonai együttműködésük és még sorolhatnánk. Nem utolsó sorban, a marokkói diplomácia jobban érti az amerikai politikai közeget, az abban való lobbizást, mint a lomha, hivatalnok mentalitású spanyol diplomácia.

Az európai színterről a spanyol kormány migrációs politikájával szembeni kritikájával kiemelkedik az olasz Giorgia Meloni, aki nemcsak a rendkívüli tanácsülés összehívását követelő, 22 állam- és kormányfő, köztük a magyar miniszterelnök által aláírt levél egyik kezdeményezője volt, hanem ideiglenes határellenőrzést is bevezetett a Spanyolországból érkezőkkel szemben a ceutai invázió veszélyeire hivatkozva. Válaszul a spanyol külügy berendelte az olasz nagykövetet (*megj.: ellenzéki megszólalók cinikusan jegyzi meg, hogy a spanyol külügy a ceutai invázió kapcsán berendelte az olasz nagykövetet, de a marokkóit nem*), és egy kétnapos ultimátum után szintén határellenőrzéseket vezetett be az olaszokkal szemben. A spanyol-olasz konfliktus tudatos belpolitikai feljátszása szintén a spanyol kormányzat „nemzetközi reakciós erők” mesterkedésének narratíváját erősíti. Meloni a spanyol pártok közül a baloldali kormány által szélsőjobb-oldalinak titulált VOX szövetségese, de a Néppárt által is példaként emlegetett politikus.

Sánchez kormánya évek óta tudatosan építi a saját szavazók körében komoly mozgósító erővel bíró hazai „jobboldali-szélsőjobboldali koalíció” ellenségképét, ami az utóbbi években kiegészült a „nemzetközi reakciós jobboldal” ellenségképével. Kommunikációs szempontból ebbe a keretbe illesztette Sánchez a mostani ceutai krízist is a jövőre esedékes választások előtt.

- 2) **A kiskorú migránsok szétosztása a spanyol tartományok között.** Becslések szerint közel tízezer illegális migráns maradt Ceután, közülük kb. ezer kiskorú. A 2021-es migráns betörés után is az egyik legforróbb belpolitikai kérdéssé vált a téma. A kiskorúakat nem lehet visszatoloncolni, az ellátásukra pedig a spanyolok kialakítottak egy az európaihoz hasonló újraelosztási mechanizmust a tartományok között, amelytől persze politikai szándék szerint el lehet térni. Így fordult elő, hogy a központi kormánnyal szövetséges katalán erők elérték, hogy Katalóniának ne kelljen befogadni egy ilyen kiskorút sem, míg a jobboldali ellenzék által vezetett tartományokba rendre nagyobb számban helyezték át őket. A gond, hogy jellemzően problémás fiatalokról van szó, akikkel kapcsolatban a lakosságnak is sok rossz tapasztalata van, ezért egyik tartomány sem lelkesedik a befogadásukért. Ráadásul 2022-ben éppen az ilyen fiatalok befogadására hivatkozva mondta fel - nagy feltűnést keltve a VOX - a Néppárt támogatását azokban a

tartományokban, ahol együtt kormányoztak. (Megj.: erre a mostani ceutai krízis óta folyamatosan emlékeztetnek a közmédia híradásai).

Miért fontos ez politikai szempontból? Jövőre esedékesek a következő választások. Idén azzal az élménnyel ment nyári szabadságra a spanyol politika, hogy mind a négy megrendezett tartományi választáson (megj.: Extremadura, Andalúzia, Castilla y León, Aragónia) a Néppárt győzött és a VOX támogatásával tudtak mindenhol kormányt alakítani, miközben a szocialisták mindenhol történelmi mélypontra kerültek. Lehangelő látkép ez a szocialistáknak, akiknek már így is több tucat, a Sánchez-kormányhoz köthető korrupciós ügygel kellett megbékélniük. A kormányzó baloldal már eddig is a „jobboldal-szélsőjobboldal koalíciójával” ijesztgette a spanyol választókat, nem kevés sikerrel. A fiatalok migránsok elhelyezése a tartományokban feszültséget okozhat a néppárti-VOX együttműködésekben, ami alááshatja egy potenciális alternatíva kormányzókéességének képét a jövő évi választások előtt. A Néppárton belül azért is kényes kérdés ez, mert Ceutát is néppárti kormány vezeti, amellyel így a többi néppárti tartományi kormány nem teheti meg, hogy nem lesz szolidáris. A Néppárt álláspontja ezügyben az, hogy a fiatalokat is vissza kell vinni Marokkóba a szüleikhez, de a központi kormányzat már készíti elő a kiskorú migránsok szétosztását.

B) Ellenzéki narratíva: Sánchez felelőssége – elhibázott migrációs és külpolitika, Spanyolország kiszolgáltatott szerepbe került Marokkóval szemben.

Kormányzati szereplők, a köz- és baloldali szatelit média visszafogottan említi Marokkó szerepét, esetleges felelősségét a migráns invázióban. A Sánchez-kormány számára évek óta a Marokkóval kapcsolatos politika az egyik legnagyobb támadási felület, amire a spanyol miniszterelnöknek nincs igazán meggyőző válasza. Korábban a két ország közötti kapcsolatok tengelyét a két uralkodócsalád közötti hagyományosan jó viszony adta. Pedro Sánchez hatalomra kerülése után magának vindikálta a kezdeményezést a két ország viszonyában. A neuralgikus pont a 2022-ben hozott miniszterelnöki döntés, amellyel Sánchez gesztust téve Marokkónak, megváltoztatta az addigi Nyugat-Szaharával kapcsolatos, pártállás nélkül minden korábbi spanyol kormány által képviselt spanyol álláspontot. Mindezt minden érdemi magyarázat, vita nélkül, amiről a közvélemény utólag értesült, és ami miatt azóta is sok kritika éri a szocialista kormányt (megj.: egyre inkább saját választói köréből is, megkérdőjelezve, megérte-e ekkora gesztust tenni Marokkó felé).

Az ellenzéki erők és véleményformálók interpretációjában Sánchez és Marokkó kapcsolatának két jellemző magyarázata jelenik meg. Az egyik szerint Marokkó zsarolhatja a miniszterelnököt. 2021-ben derült ki, hogy a miniszterelnök, a belügy- és a védelmi miniszterek mobilelefonjai Pegazus kémsoftverrel voltak fertőzve. Többen Marokkót vélik az akció mögött, és az így megszerzett információkkal zsarolhatják a Sánchezt. Ez persze nem bizonyítható, de a közvélekedésbe eredményesen ment át. A másik közkeletű vád lényege, hogy összefüggés lehet Sánchez és Marokkó jó kapcsolata, valamint aközött, hogy egyre nagyobb számban kapnak, viszonylag gyors eljárásban marokkóiak spanyol állampolgárságot, ami szavazati joggal is jár. Ez az összefüggés sem bizonyítható, de az tény, hogy a választói névjegyzék bővítése tudatos kormányzati politikának tűnik. Elég csak arra a törvényre gondolni, amely a kívándorolt spanyolok leszármazóinak ad kedvezményes állampolgárságot, amelynek eredményeképpen csak ezen a vonalon akár 2,5 millióval több választópolgár vehet majd részt a következő választáson. Ráadásul, tavaly háromszor annyi állampolgárságot ítéltek oda, mint a mostani kormány hatalomra kerülésekor, az új állampolgárok pedig legnagyobb számban Marokkóból érkeztek. Ezt a feltételezést erősíti a

szocialisták marokkói testvérpártja vezetőjének megszólalása is, aki a 2023-as katalán választások után azt mondta, a tartományban élő 250.000 marokkói között nagy volt a választói aktivitás, és nagy szerepük volt abban, hogy a szocialisták győzzenek.

A másik fontos üzenet az ellenzéki, jobboldali erők részéről az, hogy határozottan fel kell lépni az illegális migrációval szemben és a határok védelmében. Ebben sokáig a VOX vitte a legkarakteresebb álláspontot. Részben ennek köszönhető, hogy mára stabilan a harmadik legnagyobb spanyol párttá vált, sőt, a migráció negatív hatásaival legjobban érintett területeken második helyre jött fel, megelőzve a szocialistákat. A VOX a ceutai krízis után a határvonal militarizálását kezdeményezi. A Néppárt a korábbi visszafogott állásponthoz képest az utóbbi időben elkezdett markánsabb álláspontot képviselni az illegális migrációval szembeni fellépés tekintetében. A ceutai válságról is mint „invázióról” beszélnek, hiányolják Marokkó számonkérését, illetve az ország területi integritásának megvédése iránti elkötelezettséget Pedro Sánchez kormánya részéről. Mindkét jobboldali erő felrója a szocialista kormánynak, hogy Sánchez hibájából mélypontra vannak a spanyol kapcsolatok az USA-val, ami helyett olyan szövetségeseket keresett magának, mint Kína, Marokkó vagy épp a latin-amerikai baloldali narko-kormányok/diktatúrák (pl.: a venezuelai, kubai rezsimek vagy olyan elnökök, mint a most leköszönt kolumbiai Gustavo Petro). A ceutai események kapcsán, fellángol egy, az utóbbi időben alábbhagyott hívószó is: Spanyolország integritásának, területi egységének védelme. Korábban a katalán függetlenségi törekvések kapcsán volt ez a spanyol jobboldal fő üzenete, most Ceuta kapcsán aktiválódik újra. Ez a nemzeti büszkeségre hivatkozás általánosságban is népszerű a jobboldali szavazók között, de különösen a fiatalok körében, akik között a VOX a legnépszerűbb politikai formáció.

Az ország területi integritásának védelmére vonatkozó üzeneteket erősíti, hogy sok független elemző is felhívja a figyelmet az 1975-s „Zöld Menetelés” és a mostani ceutai migrációs invázió közötti hasonlóságokra. Értékelésük szerint Marokkó próbálkozik és figyel a spanyolok reakcióit. 2002-ben a Petre-szelyem-szigetek megszállásakor, az akkori néppárti kormány vezetésével Spanyolország határozottan reagált, egyértelmű jelzést adva, hogy megvédi a spanyol területeket. A 2021-es migráns invázió esetében viszont azt láthatták a marokkóiak, hogy a spanyol állam gyenge, nem reagál határozottan, ettől csak vérszemet kaptak. Ez is jól illeszkedik jobboldali narratívába, hogy kormányváltásra van szükség, ha a spanyolok meg akarják védeni az ország területi egységét.

Végül, de nem utolsósorban, a ceutai események mentén felmerül egy másik kérdés, ami viszont párton átívelő jelentőségű politikai szempontból is. A 2030-as futball világbajnokságot Spanyolország, Portugália és Marokkó együtt rendezik. Marokkó pedig erősen lobbizik azért, hogy a döntőt náluk rendezzék. Olyan hírek is napvilágot láttak, melyek szerint Gianni Infantino felajánlotta a döntőt a marokkóiaknak, igaz ezt a FIFA később cáfolta. Mindenesetre, meglehetősen kényelmetlen lenne Pedro Sáncheznek, ha különösen a mostani spanyol világbajnoki győzelem és a ceutai migráns invázió után mégis Marokkóban rendeznék a döntőt. Ennek mentén a szélsőbaloldali Sumar (kisebbik kormánypárt) kezdeményezte Marokkó kizárását a VB megrendezéséből, amelyhez a patrióta VOX is csatlakozott. Korábban elképzelhetetlen lett volna ilyen együttszavazás.